

POPOLNOST ALI NEKAJ VELIKEGA

Jurij Režek

Letošnje poletje sta slovensko geodezijo zaznamovala predvsem dva dogodka. Nesporno prvi je zaključek terenskega dela popisa nepremičnin. Projekt države, ki ga je vodila geodetska uprava, je največji organizacijski projekt slovenske geodezije doslej. Število popisanih enot (1 700 000), število vključenih v popis (skoraj 2000), vpliv, ki ga je imel popis na največji geodetski subjekt, Geodetsko upravo Republike Slovenije (skoraj leto dela za večino delavcev geodetske uprave), denarna sredstva (prek 10 mio evrov) opravičujejo to oznako. Terenski del popisa je končan, popisanih pa precej prek 90 % stavb in delov stavb. Lep uspeh. Prihaja pa zahtevna obdelava podatkov in vzpostavitev registra nepremičnin. To je nova, večnamenska in večuporabna geodetska evidenca s podatki o vseh nepremičninah, o njihovem pravnem in dejanskem stanju (ugotovljenih je kar 150 000 novih enot). Vzporedno s popisom se pospešeno pripravlja tudi sistem množičnega vrednotenja nepremičnin z modeli generalnega vrednotenja nepremičnin, kar je strokovno najpomembnejši projekt geodezije v tem letu. Sledil bo pripis vrednosti nepremičnin v register nepremičnin in s tem ustvarjanje podlage za uvedbo nepremičninskega davka oziroma za nadomestitev dosedanjega načina obdavčenja. Zaključek popisa je že težko pričakovan, saj bo dan nov zagon tudi dejavnostim na drugih področjih dela geodetske uprave, predvsem uvedbi nove tehnike izvajanja geodetskih zemljiškokatastrskih meritev in pretvorbi koordinatno opredeljenih podatkov v novi koordinatni sistem.

Večkrat smo že rekli, da smo imeli največji projekt doslej; v zadnjem obdobju se lahko spomnimo projekta prenove nepremičninskih evidenc, pa izdelave digitalnih katastrskih načrtov, tudi vzpostavljanja omrežja SIGNAL-postaj in uvedbe novega koordinatnega sistema. Vsak od teh bistveno vpliva na delovanje celotnega geodetskega sektorja, na izvajalce geodetskih meritev in na uporabnike geodetskih podatkov. Pred nami pa je še nekaj projektov, morda (spet) najpomembnejši, prenova zemljiškega katastra, temeljne geodetske evidence. Če že kaj, pa vendar geodetski upravi ne moremo očitati neambicioznosti in pomanjkanja poguma pri urejanju delovnih področij geodezije in njenega dejanskega prispevka k izvajanju politik države. Resda ne bodo nikoli vsi zadovoljni z opravljenim, celo prav je, da smo kritični, pa vendar, ali si ni bolje prizadevati za nekaj velikega in ne biti popoln, kot si prizadevati za nič in biti v tem popoln.

Pred poletjem so se delničarji Geodetskega zavoda Slovenije d.d. odločili, da svoje premoženje, vloženo v to družbo, prodajo. Večina lastnikov je ovrednotila svoja vlaganja in donose in ocenila, da trenutna vrednost delnic presega vloženo delo in bodoča pričakovanja. Ni presenetljivo, saj sta bila večinski lastnik država in mali delničarji, zaposleni, oba pa z relativno neizraženim interesom za povečanje vpliva in razvoja te družbe.

Gre za najpomembnejšo spremembo Geodetskega zavoda Slovenije, ki je bil ustanovljen leta 1947 s strani Vlade RS, po tem, ko je bila leta 1997 izvedena privatizacija družbe in preoblikovanje v delniško družbo. V svojem prvem obdobju je bil zavod vplivni subjekt predvsem na področju razvoja in oblikovanja pomembnih, velikih državnih projektov. Po privatizaciji in po nastanku drugih geodetskih podjetij je bil eden prvih v slovenski geodeziji, ki je s svojimi storitvami in izdelki nastopil na trgu Evropske unije in na trgih bivše skupne države. Izgubljal pa je vpliv na oblikovanje geodetskih dejavnosti v Sloveniji. Na nekaterih področjih je resda še vedno ohranil primat na slovenskem trgu (predvsem aerosnemanje), na drugih pa se je podredil obstoječim tržnim razmeram, ki so jih oblikovali drugi, in tekmovanju z drugimi geodetskimi subjekti.

Iz obeh obdobj pa je zavod vendarle izšel z nezamisljivo vrednostjo osnovnega kapitala in z velikim številom zaposlenih geodetskih strokovnjakov. Kot subjekt na trgu je sicer še deloval uspešno, pa vendar izgubljal pomen in vlogo v slovenskem prostoru, ki ju je nekoč imel.

Deset let po privatizaciji, torej letos, je družba dobila novega lastnika. Novo priložnost. Geodetski zavod bo moral postati, vsaj na področju Slovenije, sposoben predvsem razvijati, oblikovati in skupaj z drugimi seveda tudi izvajati največje projekte. Predvsem pa razvijati in oblikovati, saj le tekmovanje za delež na obstoječem trgu, ki ga ustvarjajo drugi, ne sme in ne more biti motiv velikih. A je bila v nasprotju z oddaljeno preteklostjo vloga zavoda premalo usmerjena prav v to. V sodelovanje z ostalimi geodetskimi subjekti, s politiko, v ustvarjanje novih priložnosti za celotno geodezijo, v razvoj novih geodetskih storitev in v promocijo področja. Ta pretrgan krog je s potencialom, s katerim družba razpolaga (veliko število visoko izobraženih geodetov, kapital in nenazadnje tudi ime), treba skleniti in povečati njegovo prodornost in vpliv. Ob pravem vodenju se oboje lahko vrne.

Zato želim kolegom in novemu lastniku vse najboljše s pričakovanjem, da se bo zavod ujel na področju geodezije, da bo s svojim izrazitim podjetniškim duhom postal več kot le eden od podjetij na slovenskem geodetskem trgu. Naj s pravim vodenjem upraviči koren svojega imena in Geodetski zavod Slovenije po vplivu in pomenu postavi, poleg geodetske uprave in nekaterih pomembnih geodetskih podjetij, za enega od prodornih in razpoznavnih stebrov geodezije, za oblikovalca politike, trga geodetskih storitev in za ambasadorja slovenske geodezije v tujini. Ali pa celo za prvega med enakimi.

Jurij Režek
predsednik Zveze geodetov Slovenije